

Drazí!

Dnes je neděle, nemám žádné appointments, tak odpočívám a myslím na vás. Sedím u krbu, s blokem na koleně a píšu. (Proto to písmo tak vypadá.)

Snad vás bude zajímat, jaké změny pozoruju mezi dobou, kdy jsem byl v Anglii naposledy (říjen až prosinec 1938) a dneškem. Nejvíc je mi nápadná změna v chování Angličanů. Rozhodně přijali mnoho od emigrantů z pevniny. Angličan z doby před válkou byl uzavřený, rezervovaný, nevšímavý k cizím lidem. Teprve když jste mu byli představeni, stal se laskavým a ohleduplným. Nezažil jsem, že by mne byl někdo cizí ve vlaku, v baru, v restauraci nebo na ulici oslovil a něco přátelského pověděl nebo zažertoval. Teď se mi to stává často. Angličané mi připadají nyní mnohem sdílnější. Hlavně ženy jsou zvědavé a chtějí vědět ode mne všechno co je nového „abroad“. Toho jsem dříve (u cizích) nikdy nezaznamenal. Muži se ovšem hned pouštějí do politiky.

Druhá věc, která mne hned zarazila, je, že snad všechny Angličanky strašně kouří a hrozně se malují. Ke kouření svádí výborný, lehký a poměrně levný tabák (cigarety). Kouří mladá děvčata v busech, kouří paničky v zástupu před krámy. A všechny jsou stejně nalíčené, takže se ti zdá, že všechny mají jednu tvář: buď starou nebo mladou, ale stejně bezvýraznou.

Slyšel jsem od několika lidí, že kouření žen má veliký vliv na značné snížení porodnosti ve Vel. Británii. Věřím tomu. Snad tento zhoubný nešvar vyvolá ozdravnou reakci.

S Američany jsem se tu už nesetkal. Ale Angličani na ně nevzpomínají rádi. Jejich způsoby – nezpůsoby je urážely a naučili se od nich snad jen říkat „ou kej“ místo anglického „all right“. Nejvíc se jim protivilo jejich věčné žmolání gumy.

Oproti předválečnému nadbytku všeho druhu potravin a věcí je znát určité omezení, v něčem i nedostatek. Do chudoby, jaká je na pevnině, mají ovšem ještě velmi daleko. Ve všech restauracích a barech možno se najíst do přesyčení všeho druhu jídly, a to bez lístků! Odpusťte mi, ale občas si zajdu do některého „Lyonu“ nebo dairy (mlékárny) na výbornou zmrzlinu nebo mraženou šlehačku. V mlékárnách můžete dostat nejen mléko, čokoládu, ovomaltinu, čaj a kávu, ale i všeho druhu sladké pečivo, obložené chlebičky, masitá jídla, saláty. Všecko bez lístků. Zato různého druhu věcí je málo. To jsem pozoroval ve velkém obchodním domě Selfridge's na Oxford Street. Aktovku koženou jsem dostal jen jako výjimečný dárek. Prádlo, boty, šaty jsou na lístky. Také některé potraviny pro domácnost jsou na lístky, ale není to tak zlé. Velká nouze je o byty, protože tisíce domů bylo zničeno. Činže jsou úžasně vysoké. Také daně z příjmů.

Jinak v celku se životní standard Vel. Británie nezměnil. Přátelství s přáteli ještě víc se utužilo a tak se cítím opět jako v mé staré, milé Anglii.

Ale na jednu věc nesmím zapomenout, třebaže je starého data. Angličani si myslí, že mají děti rádi. Rozhodně radši mají zvířata. Kdyby měli děti opravdu rádi, nedávali by rodiče už i docela malé děti na léta do boarding schools, do škol na celé zaopatření. Jedna známá Angličanka, která má dvě děti a tvrdí, že je miluje, odjela si na tři roky do Indie „na zkušenou“. Děti dala do boarding school. Děti neznají rodiče, neznají rodinný život. Jsou doma jen vzácnými, milovanými hosty. Hosty. Také Corder

má děti stále mimo domov. Teď (výjimečně) má u sebe dceru Pleasants. Hoch a druhá dcera jsou v boarding schools.

Ovšem, to se týká jen středních a vyšších vrstev. Chudákům děti běhají po nevlídných ulicích a hrají si na špinavých dvorcích...

Ale dost už těch klepů a teď zas něco o mém anglickém „raison d'etre“.

Úterý 13. února

K dopsání tohoto dopisu jsem se už nedostal. Mezitím přišel dopis 11., 12. a 13. Dostal jsem dopis od Dra Šťastného, v němž avisuje peníze, které však ještě nedošly. Janě děkuji za milý dopis. Přeju jí krásné zotavení na dovolené. Při vysilující práci, kterou koná, je jí delší dovolené potřebí. Rovněž zdravím Miladu, Lidku, Rozárku (velmi lituji jejího odchodu!), paní kuchařku, zkrátka všechny! Fuchs je ještě u nás? Dali jste auta spravit? Už nám Tuček splatil všechny dluhy? Pro Romanu ať vybere Pepa peníze z účtu „Sbratření“ – P.P. – Peníze jsou vázány. Zatím s nimi vůbec nelze počítat. Také já věřím na rybu se zlatem v ústech a byl bych se dal již do psaní třetího „Posla“, čekám však stále na výsledek své misse. Chtěl bych totiž tuto povzbuzující zprávu v něm uvést. V několika dnech má být již v Control Commission o tom rozhodnuto. Ať už kladně či záporně – pustím se pak hned do psaní „Posla“. To bude ta ryba, která nám jistě zas přinese v hubě zlato na daň císaři“. – Máš už zprávu o Soně Kolowratové?

Christovi jsem psal. Mám radost, že se Šlosárkové daří lépe. Je naděje na uzdravení? Posílám jí srdečný pozdrav, a ovšem i všem ostatním dětem. Nejvíce ale vzpomínám na ty, které nejsou u nás, a na ty staré chudáky. Často mne to pronásleduje i v noci, při spaní i bdění. Jsem rád, že stará z Olešovic s dcerou jsou venku. Ještě její švakry bych rád viděl v lepších podmínkách. Připadá mi to jako krádež, že máme ty jejich majetky. Nejráději bych měl jen Ladví a Lojovice. Jak je to s Gitou? Dělá to tam trochu dobrotu? Napiš mi v příštím dopise, zdali se Fedorovi podařilo dostat tu „von“ – ošetřovatelku (je z Porýní, teď v Lojovicích) do Bavorska, jak chtěla. Potřebuje operaci žlučníku, má časté záchvaty.

Sešel jsem se tu se svými býv. hostiteli z Rugby (ti, co mi tehdy nabízeli pohostinství na dobu mé emigrace); bydlí nyní v Londýně. On je inženýrem – elektrotechnikem, jmenuje se Boag. Vzali si v r. 1938 do opatrování 12letou Ruth Adlerovou z Teplice-Šanova. Děvče tu vystudovalo a vrátilo se s velikým nadšením do Prahy. Teď píše zoufalé dopisy, je tam nešťastná, chtěla by se vrátit nebo jet do U.S.A. Manželé Boagovi mne prosili, abychom se jí ujali a nějak ji zaměstnali, aby našla kladný poměr k prostředí, v němž žije a jemuž není zvyklá. Bydlí: Praha – Smíchov, Nábř. Legií 7, u pí. Vaňkové. Její matka (žid.) se vrátila z Terezína, vdala se znova a žije v Teplicích. Pro antisemitismus tam panující neodvažuje se prý ani na ulici.

Ing. Boag se nabídl, že pomůže p. Skalickému najít jeho přítele, anglického inženýra. Že prý to bude snadné podle seznamu inženýrů – elektrotechniků v odborové ústředně. Já však jsem už lístek toho pána zahodil, protože jsem to pokládal za beznadějně. Ať mi tedy p. Skalický napíše znovu: Celé jméno toho inženýra, přibližný věk, u jakého podniku spolu pracovali, kdy a kde, a jak se jmenuje ta společnost, u níž má být v Anglii zaměstnán. Pošli obratem, neboť můj pobyt v Anglii jde ke konci. Mám už prodloužený pas do 30. června 1946, objednané místo v letadle do Paříže, kde se zdržím jen několik dní, a na Masarykovy narozeniny chci udělat slavnostní besídku českým dětem na

Beatenbergu. Myslím, že jednání v Ženevě mně nezabere víc nežli 2 dny. Pak 3 dny v Zugu, 3 dny v Curychu a letadlem domů. Takový mám plán. Do Stockholmu ovšem nepojedu, necítím, že bych tam měl něco důležitého na práci. Pak rychle převezmu od Tebe, Olgo, práci a pošlu Tě letadlem vítat jaro do Zugu. Zdejší přátelé v Londýně velmi si přejí Tvé návštěvy. Myslím, že by to bylo dobré a účelné. Mohla bys udělat tu cestu ze Švýcarska a z Londýna se vrátit do Prahy letadlem. O visum do Anglie bys musela žádat raději už teď, víš, jak to dlouho trvá.

Jak jste oslavili narozeniny? Nemohl by mně Pepa poslat opis „Zvěstování“? Nebo aspoň hlavní myšlenky.

Hned po svém příjezdu do Londýna poslal jsem pí. Ehrmannové dlouhý dopis. Zeptej se jí telefonicky, zdali jej dostala!

General Schönaich slaví 80. narozeniny. Poslal jsem mu dopis. Byl v konc. táboře, ale je zdrav a čilý! Byl zvolen předsedou Mírové společnosti (nově založené) v Německu.

V pondělí 11. sešel jsem se s Ulli Eisnerovou. Moc srdečně Tě pozdravuje. Studuje chemii, v červnu bude hotová a chce pracovat v Českosl., na výrobě léčiv. Stalo se z ní (říkala Elsa) velmi hodné a nadané děvče. Z počátku však dělala velmi nedobrotu a tatínka se moc natrápila. Od jeho smrti stala se s ní však veliká změna. Pan Eisner zemřel v důsledku Tvé zprávy. Ženu a děti nesmírně miloval a trápil se steskem po nich, až dostal srdeční vadu. Když se od Tebe dozvěděl, že žena a děti odešly do Polska, řekl Else: „Tak už se s nimi neshledám!“ Od té chvíle ztratil úplně zájem na životě a zanedlouho zemřel. Elsa byla u něho v den jeho smrti. Nezdál se jí tak nemocný. Srdce mu prostě přestalo bít.

Co toto píšu, přinesl mi Runham Tvůj dopis – č. 3! Má datum 14. I., poštovní razítko v Praze 15. I. Jeho obsah je zvláště důležitý a doplňuje nyní můj obraz. Jsem rád, že přece přišel. Někdo na obálku připsal červenou tužkou „England“ – asi jsi to opomněla.

A teď nakonec ještě jedna důležitá věc. Byl jsem pozván na British Council, 3 Hannover Street, W. 1. a měl jsem delší rozhovor s několika vyššími úředníky. Ten hlavní se jmenuje Mr. A. F. Dunlop. Ukázali veliké pochopení pro to, aby se hochům a děvčatům z ČSR dostalo školení v duchu svobody a demokracie na Západě. Mají sice školy přeplněné, z jiných zemí se hlásí množství uchazečů, oni však chtějí nám podle možnosti vyjítí vstříc. Za tím účelem má se obrátit příslušný odpovědný úředník z našeho ministerstva vyučování na jejich oficiálního zástupce Mr. Blake (adresu poví velvyslanec), a má s ním projednat počet uchazečů a druh škol. Byli jsme zajedno, že žáci mají být mladší, středoškoláci, protože starší hoši a děvčata přicházejí už s určitými názory a nejsou tak přístupni, otevření (aufnahmefähig). Naopak, zde mají zkušenosti, že studenti, kteří sem přicházejí z pevniny, jsou sem vysíláni jako buňky, na útraty státu nebo strany, ne aby se tu učili a přijímali, nýbrž aby propagovali mezi brit. studentstvem svoje ideologie. Proto náš úředník, který bude s M. Blakem jednat, musí být náš člověk a musí být dobře informován. Mr. Blake dostane odtud z British Council přímé pokyny. Pokládám tuto věc za velice důležitou a prosím, abyste jí věnovali náležitou pozornost a péči. Jde o svobodný vývoj ducha v ČS., o rovnováhu mezi dvěma světy, aby naši mladí lidé, vzdělanci, nepropadli jednostrannému vlivu materialistické ideologie. Toto bude tedy zase důležitý „job“ pro Fedora, na něhož stále myslím a hojně síly duševní a tělesné mu od Pána Boha vyprošuji.

Ted' už ale doopravdy končím,
líbaje Vás v duchu všecky!

Váš Přemysl

Nezapomeneš mi, Olgo, zodpovědět všechny zde a minulé uvedené otázky?

(Dr. Coll. Mansfeld píše 19. II.: Princezna S. Trubeckoj byla moje teta, provdaná za mého strýce Alexandra Kolowrata, po jeho smrti za jeho mladšího bratra Jindřicha. Zemřela v dubnu 1938 v Dianabergu po těžké meningitídě. /Jindřich K. se daří velmi dobře/čsl. vyslancem v Ankaře – psáno rukou O. Fierzové)

CAPP – 00221 ČAPP 40